

Legjobbaj saját nemükben a
MAGGI
élelmiszerek.

Minden család számára legnagyobb értékkel bírnak.

Maggi ízesítésre
minden leves-, bonillon-, mártás- és főzeléknek stb.
meglepően jó ízt kölcsönöz.
Néhány csüpp elegendő.
Üvegecskékben 50 fillértől kezdve.

FRANCZIA LEVESEK
1 tábla ára 15 fillér
és elég 2 adag erős, könnyen emészthető,
egészséges leveshez, mely
csupán víz hozzá-
tételével néhány
perc alatt előállítható.
19 különféle fajtában.

ERŐLEVES-TOKOK
1 tok elég 2 adag legu-
gyorsabb erőleveshez, mely
csupán forró vízzel
leöntve, minden további
hozzátétel nélkül, azonnal
előállítható.

Egy kísérlet meggyőzőbb, mint bármely reklám.

Minden fűszer-, csemegkereskedésben és droguériában kapható.

SERRAVALLO 9397
CHINA-BORA VASSAL
kütnő helyreállító szer, gyengék, vérszegénység
és lábadozások számára. Ajánlja és használja or-
vosi kütnősegtől. 1200-nál több orvosi elismeréssel.
Kütnő iz.
Kütnő több arany és ezüst érme.
Árak: 1/2 literes üveg K 2.40, 1 literes
üveg K 4.40.
Kapható minden gyógyszerárban.
Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

FÖLDES-IÉLE 9353
**MARGIT-
CRÈME**
gyorsan és biztosan ható szer szepölő, máj- és
bőrfelek, kiütések, pattanások és mindenféle
bőrbaj ellen. Rögtön hat.
Zsírtalan. Árthatatlan. Kapható mindenütt.
Ára 1 korona.
Készít: Gutori FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész Aradon.
Főraktár: Török József gyógyszerárban Budapesten.
A közönség megítélését célzó utazástól óvadjunk.

Császárfürdő
BUDAPESTEN 9375
téli és nyári gyógyhely.

Kapható minden gyógyszerárban. 9693

Előfrang. E kénesvízű gyógy-
fürdő, páratlan gőzfürdővel és
legmodernebb iszapfürdőkkel
pompás ásványvíz uszodák-
kal, 16- és kádifürdőkkel.
Prospektus ingyen bérmentve.

ESZMÉNYI KEBEL

Ártható el a Párisi orientális Által. Ratió
gyógyszerárban Párisban, Passage Verdean
5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt
és a nélkül, hogy az egészséges ártana, az
aszonyi kebel fejlődését, valamint a ke-
bel idomainak szilárdságát biztosítja.
Egy üvegecske ára használati utasítással együtt
3 forint. Raktár: Török József, Budapest,
Király-utca 12. sz. 9619

PÁRISI-KIALLITÁSON-KITÜNTETETT
ARCZSÉPÍTŐ

KIRÁLYNŐ-ERÉME
csodás hatása azonnal
nyilvánul!
Szepölő, májfolt, bőrtisztatlanság
nincs többé. Kisimítja a ránczo-
kat s a bőrt a legkésőbb korig simán és
üden tartja. Egy tégely 1 korona 40 fillér.
Királynő-hőlgypor, egész világon
mint legjobb hőlgypor, használva 3 szin-
ben. 1 doboz 1 kor. 40 fill. Királynő-
szappan, 1 doboz 1 kor. Kapható mindenütt.
Főraktár: Török József, gyógyszerárban Zomborban és
Török J. gyógyszerárban Budapest, Király-utca 12. 9976

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros.

Os. és kir. fensége József főherczeg udv. szállítója.

Gyár és iroda:

Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek,
csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelő-
gépek stb. 9692

Tervek, költségvetések, földmél előirányzatok gyorsan készíttetnek.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Budapest, V. ker., Ferencz József-tér 8. sz.

Kristályüveg készletek, remek virágváza és
alkalmi dísz tárgyak.

Üzleti helyiségünk nem a Lánchíddal szemben, hanem az Akadémia mellett
a Béla-utca sarkán létezik. 9706

BELICZAY BÉLA 9718

mézeskalácsos és viaszgyertya-
öntő, méz-, viasz- és fáklya-raktára.

Alapított 1833.

Budapest, VII., Csányi-utca 3. szám, saját házában.

PARÁDI ÜVEGGYÁR RAKTÁRA
GÖRÖG ISTVÁN

BUDAPEST
N. ker. Kossuth Lajos utca 15. sz.

Nagy választék mindenféle
üvegekben.

Árthatal készletek stb.

Tönn jutányos árakon.

WACHTL ÉS TÁRSA
fényképészeti cikkek raktára 9663
BUDAPEST, IV., Eskü-út 6 (Klotild főh. palota).
Telefon. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

LOHR MÁRIA ezelőtt **KRONFUSZ** 9704

csipke, vegyszeri tisztító- és műtőstő-intézet megnagyobbított

erőművi szőnyegporló és szőrmearu megóvó-intézet. — Megbízások átvételnek:

VIII., Baross-utca 85. sz. saját házában levő gyárban és a következő főközpontokban:
IX., Calvin-tér 9. V., Harmineczad-utca 3. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrássy-út 16.
Telefon 57-08. VIII., József-körút 2. szám. Telefon 57-08.

Brüner Testvérek

BUDAPEST, 9674

Koronaherczeg-u. 3. sz.

Légszuszuszter,

villamosuszter, petroleumlámpák

dús választéka.

Ujdonság: legjobb szerkesztő szeszégő.

David Károly és fia doboz-papíraru és szab. fémkapocsgyára

Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48.

Gyárt nagyban elárthatára

következő új cikkeket:

1. legmodernebb család dobozokat és

2. fűszerdobozokat (levélpapírokka-

3. borítékokkal), névjegykártyákat,

4. fűszerpapírokat, gyászlevélpapírokat,

5. vízvezetékgyűrűket. Saját gyártmányú

6. fémcsatlakozók, ellátott raj-
7. tőmböket, székényecskéket és tortá-

8. papírokat, továbbá papírtányérokat,

9. plakátokat és különféle díszhaj-
10. tatos dobozokat.

Állandó kiállítás a fenti cikkek közül a városligeti iparosarnokban

megtekinthető. 9307

43. SZ. 1902. (49. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
NAGY MIKLÓS.

FŐMUNKATÁRS
MEKSHÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, OKTÓBER 26.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt

egész évre 24 korona félévre 12 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG félévre 8 * egész évre 16 korona félévre 8 * A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) egész évre 10 korona félévre 5 *

Külföldi előfizetésekre a postaiag meghatározott vitelljű és csatlakozó.

A DOBÓ-ÜNNEP EGERBEN.

MOST háromszázötven éve bőven áztatta a vér hazánk földjét, de a vérből dicsőség sarjazott, mely soha el nem enyészik s mindig be fogja ragyogni fényes sugaraival a magyar nevet. Ha előbb is, utóbb is száz meg száz csatában be nem irta volna a magyar kardjával nevét a történelem könyvébe: ez az egy év, az 1552-ik esztendő, maga feljegyzett volna három olyan hősi küzdelmet, melyek méltán helyet foglalnak minden idők és nemzettek legbámulatosabb harszai között. Az annyit magasabb termopilei hőskönl nem állanak hátrább Szondy, Losonczy, Dobó és magyar vitézeik.

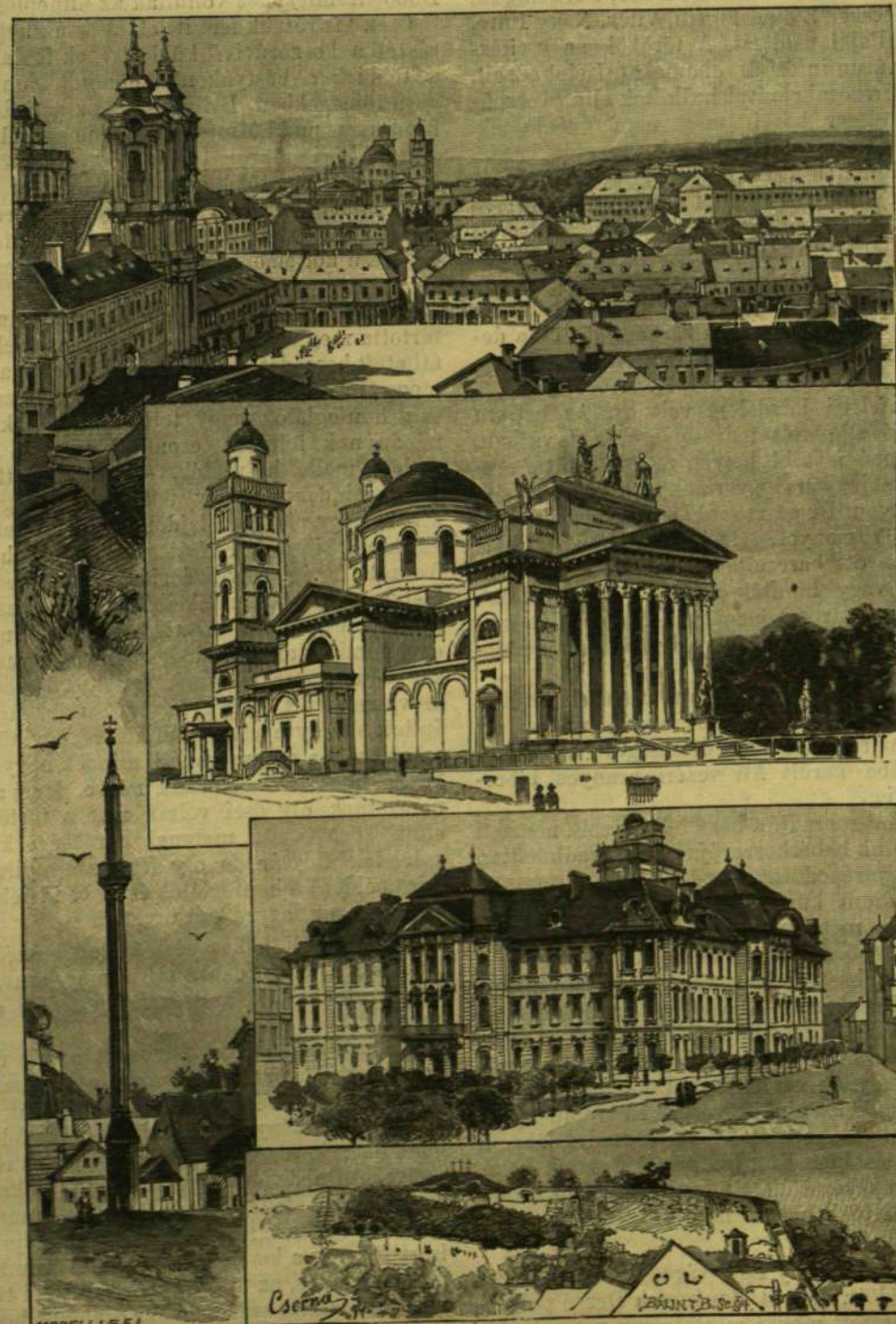
A drégelyi és temesvári hőskönl hiába vértettek s osztályrészüket csak az el nem muló dicsőség lett, de harmadik társuk, Dobó szerencsésebb volt: az ő bátorságát a győzelem sikere is koszorúztatta; megtartotta a kezére bízott várat s ezzel együtt talán az országot is, mert megakasztotta az orkán módjára előre törő ozmán hatalmat s új erőt, új bátorságot öntött a csüggedő lelkekbe, új ellenállásra lelkesítette azokat.

Az 1552-ik évben két hatalmas sereget küldött a nagy Szulejman szultán Magyarország meghódítására, Achmed fővezért és Ali budai basát. Rendre foglalták el a várakat; amannak csapásai alatt elesett jó Losonczy István, Ali pedig Szondy Györgyöt látta meghalni. Úgy látszott, minden veszve van, a nagyszámú, vitéz, jól felszerelt, gyakorlott török seregnek senki és semmi se bír ellenállni. Csüggedés, rémület szállta meg a sziveket s már a fontos Szolnok várának őrsége is kardcsapás nélkül menekült.

De állott még Eger vára, élt még Dobó István.

Achmed és Ali győzedelmes seregei egyesültek a Tiszánál és szeptember elsején megindultak Eger megvételére.

Eger vára ekkor nagyon siralmas állapotban volt, ámbar Dobó, a ki már négy év óta parancsolt benne, ez idő alatt sokat javíttatott, építtetett rajta. De azért Ali basa még mindig csak «rozszant akol»-nak s «gyermek-szobá»-nak nevezgette. Négy kapuja s néhány gyenge bástyája volt mindössze, a várost pedig csak palánk fogta körül. A felszerelés is ehhez való volt. Az ostrom előtt néhány héttel még ágyú és tüzér is alig került a várban, úgy kért kölcsön Dobó néhány ágyút Bebek Ferencztől,

EGER: A VÁROS. — A SZÉKESEGYHÁZ. — A TÖRÖK MECSET. — A LYCEUM. — A VÁR.

pán koppan, s borzasztó ordítás kél nyomában, mintha megsebzett bölény bődülne el. Lepoty-
tan egy dárda a földre, csörömpöl s a mint a
felkavart por oszlik, látni, hogy az ágaskodó
mén hátáról egy alakatlan test zuhan le a ló
farkán keresztül.

Teremtő szent Isten! Álom-e, vagy valóság?
Ez a nagy Holubár. A magyar vitéz hetykén,
kevélyen ül a nyeregben.

Óriás diadalkialtásban tör ki a tömeg, mintha
egyetlen száj lenne, melyből fürgeteg gyanánt
dől ki a lelkesedés.

— Fel a sisakkal! — bömböli ezer száj. — Hej,
fel a sisakkal!

Mély, siri esend támad, mert a prisztaldus, a
ki balkezében paizsot tart, fölemeli a buzó-
gányát. Ez a jel, hogy ő szólni akar.

— Nemes vitéz, — szól, — bárki légy is,
üdvöröl a király és a nép. Szép nap ez neked
és nekünk. Léptess elé, hogy a folséges királyné
kezeiből átvedd győzelmed emlékjelét.

Az ismeretlen lovak közelebb léptetett struoz-
tollas paripáján.

szegett fejfel, mosolygó, kipirult arczezel, dia-
dalmasan, maga volt Mátyás király.

Mátyás a legyőzött Holubárt, ki szerencsétle-
nül esve, karját törte, felgyógyulása után gaz-
dagon megajándékozván, bocsájtá el. A cseh
vitéz még sok európai udvart hejárt s mindenütt
nemesak magasztalta Mátyás ragylelkűségét,
vitézségét, férfiaságát, de néhány év múlva
vissza is tért megint Magyarországra, megháza-
sodott és Fejérmegyében telepedett meg. — hol
maradékai még éltek a XVII. század közepén.

RÉSZLET A SZABADSÁG-TÉRRŐL.

AZ ÖSSZEKÖTŐ VASÚTI HÍD.

A KEREPESI-ÚT ELEJE A NEMZETI SZÍNHÁZNÁL.

RÉSZLET A TERÉZ-KÖRÚTRÓL.

A KELETI PÁLYA ÚTJA BAROSS GÁBOR SZOBRA).

A NEMZETI MÚZEUM.

A KÖNYV-ÁLLÁS.

BUDAPESTI KÉPEK.

BUDAPEST KÉPEK.

Csak Amerikában találunk arra példát, hogy
valamely város oly rohamos gyorsasággal fel-
virágzott, mint Budapest, melyet ma már a
világ legszebb városai közé soroznak a nálunk
megforduló idegenek is. Sajnos azonban, hogy
ezen idegenek száma aránylag nagyon kevés,
mert eddig szép fővárosunk hire nem igen ter-
jedt messzire s az utazók nagy részének sejtél-
mük sem lévén róla, hogy itt olyan várost talál-
hatnak, mely nagyon méltó a megtekintésre,
más, már ismertebb, nagyobb hirre kapott he-
lyeket keresnek fel.

Remélhetjük azonban, hogy e tekintetben

kedvező fordulat áll be. Hatni fog erre a szál-
lodások nemzetközi egyesületének közelebb itt
tartott közgyűlése is, mely alkalommal vagy
kétszáz előkelő külföldi szállodatulajdonos idő-
zött napokig fővárosunkban, melynek rend-
kívüli szépségeit mindnyájan magasztalva elis-
merték s remélhetni, hogy alkalmilag szálló
vendégeik figyelmét is fel fogják hívni.

Hogy a magyar főváros emléke annál job-
ban megmaradjon a külföldi szállodások emlé-
kében, e közgyűlés alkalmából annak budapesti
rendezői egy *Barta* Béla által szerkesztett dísz-

ottani fényes paloták már jól benn esnek a vá-
rosban. Szintén ezt mondhatjuk a keleti pálya-
udvarról és környékéről.

A Városligetben a szép Múcsarnokkal szem-
ben épül a részben már kész a Szépművészeti
Múzeum terjedelmes épülete. S mindezeknek
mintegy öre a milleniumi emlékszóbor, mely
az Andrássy-út végén emelkedik az ég felé s
szép befejezése az Andrássy-útnak.

A balpartról s Dunáról is gyönyörű részlete-
ket látunk. A nagyszerű királyi palotát, mely
oly méltóságosan tekint alá a csendesen hóm-

maga is tragédia. Tapssal jutalmazták, babér-
ral övezték, hogy végül mellőzzék, elfelejtsek.
Dramai előadásokban az volt, a mi Déryné az
operában: az előadás lelke, központja. Igaz,
hogy egyes szerepeire, mint épen legnagyobb
alakítására: Sappho-ra háromnegyed évig ké-
szült, de aztán a mit nyújtott, oly tökéletes
volt, hogy — mint Déryné mondja naplójá-
ban — ez alkotással beutazhatta volna a vilá-
got. Minden legkisebb lépése, mozdulata gon-
dos tanulmányra mutatott.

S ez a tanulmány eredeti felfogásra töreke-

KLOTILD FÖHERCEGNŐ PALOTÁI
A KIGYÓ-TÉREN

AZ EZREDÉVI EMLÉK A VÁROSLIGETBEN.

A KEREPESI-ÚT A RÓKUS-KÖRHÁZNÁL.

A hölgyek a kendőkkel integetnek. A daliák
felugráltnak és a győzteshez szaladnak. Kinizy
nagy ökleivel nyit magának utat. Ő akarja elő-
ször megszoritani a kezét.

Zagyva kiáltások keletkeznek másünnen.
A cseh vitéz zúzott karral, eszméletlenül hőrög
a porban. Homlokon ütötte a magyar levente
gerelye. Hamar vizet, vizet! Hamar, hamar
emelték fel! Páncélozott lova gazdátlanul szá-
guld el. Csatlósok, lovászok, fogjátok el hamar!

De bánja is most a csehet a nagy tömeg.
A «vivát» zúgása bizony belérekedne, ha nem
piszkálná fel hirtelen egy más érzés. A lelkesé-
désből átszűr a kíváncsiságra: Ki lehet a magyar
vitéz?

A kiáltás most ismétlődött, mintha vihar
rázná a fákat: «Fel a sisakkal!»

— Valóban úgy kell tenned — mondá a
prisztaldus. — Magyarország királynéja előtt nem
állhatsz meg másképen, mint főtlen fejfel.

Erre a lovak biccentett a fejével, egy hirtel-
len mozdulattal felemelte és elhajította sisakját.

Az álmélkodás felszisszenése hangzott, édes
melegség futott végig az emberek erein, tüzes
villám a hátgerinczeken keresztül s eget-földet
megreszkettető, mámoros kiáltásban szakadt ki
a szívekből:

— Éljen a király!

Mert a leálézott lovak, a ki ott ült hátra-

művet adtak ki, melyet a tagok közt emlékül
szétosztottak. E sikerült munka fővárosunk
szébb részeit alkalmas szöveggel együtt bemu-
tatja és ismerteti. Képei közül bemutatunk né-
hányat.

A balparti részről Klotild főhercegnő két
pompás palotáját, részleteket a Kerepesi-útról
a Nemzeti Színházzal. Az egyes utcákról be-
mutatott részletek mind Budapest fényét tanu-
sítják, de ezek közül is kíválnak a gyászos em-
lékü Újépület — Neugebäude — helyén emel-
kedő monumentális paloták, tanubizonyosságai
Budapest hatalmas növekedésének. Hiszen az
Újépület annak idején távol kívül épült a váro-
son, néptelen homoksivatagon s ime most az

pölygő Dunára; a pompás hidakat, melyek
annyira emelik Budapest szépségét.
Szinte páratlanul mondható fővárosunk
környéke, s remek kilátások tekintetében csak
Konstantinápoly, Lisszabon, Stockholm és Ná-
poly vetekedhetnek vele az európai fővárosok
közül.

KÁNTORNÉRÓL.

Kántorné, a magyar színészet első, a Nem-
zeti Színház alapítása előtti korszakának leg-
kitűnőbb drámai művésznője, Déryné kortársa,
a színpadon a tragikákat adta, de élete, sorsa

dett. Nem látszott meg rajta, hogy a korabeli
német színésznők játékát utánolta volna, ön-
állóan dolgozta ki alakításait. *Bugát* Pál, a
nyelvújító törekvéseiről ismert orvos írja róla
egyik levelében: «Kántorné hangja a legszebb
zenéhez hasonló, tagjainak hordozása pedig a
legszebb élőbeszéd.» Ebben volt Kántorné szin-
padi sikereinek titka. Hangjának erőteljessége,
zengése a legjobban, a legigazabban fejezte ki
azt, mit játékába önteni akart. Volt ugyan
hanghordozásában bizonyos modorosság, de
művészete elfeledtette nála az elmúlt korok
emléke gyanánt megőrzött szokást. Sokoldalú
tehetség volt, a vígjátékokban is nem egyszer
sikereket aratott természetes, keresetlen társal-

A SZARVASI EVANGÉLIKUS FŐGIMNÁZIUM.

gásával. 1837-ig, a Nemzeti Színház megnyitásaig nincs is magyar színésznő, ki őt a tragikai szakmakörben utólrta volna.

Pedig eredetileg cselédleány volt, Grózik német színigazgató szolgálója, a ki ott találta őt Nagy-Szebenben és felhozta magával Pestre 1810-ben. Ekkor még írni, olvasni sem tudott, pedig ha elfogadjuk Szigligeti állítását, hogy 1798-ban született, ez időtájt már 12 éves lehetett. De nézetem szerint a születési évszám téves, mert 1811-ben már Láng Ádám ösztökélésére a magyar színtársulat tagja lett, mint az igen népszerű komikus, Kántor Gerson neje. E szerint már 13 éves korában férjhez ment volna. Ezért tehát kétségbe vonom az 1798-iki születési év helyességét.

Egy évvel később megkezdődött életének tragédiája. Alig élt férjével, ki 1812 február 16-án Debreczenben meghalt, mint a «Nemzeti Játékos Társaság» közönséges kedvességben volt tagja».

E korán jött sorscsapás megváltoztatta Kántorné jellemét. Ez időtől kezdve többé nem volt a jókedvű fiatal nő, hanem ridegen magába zárkózott, ki egyedül hivatásának élt s ha a színpadra lépett, lelkét betöltötte hivatásának cseléje.

De ha félre vonult is színésztársaitól és egyedül Dérnyé társaságában érezte jól magát, ki őt dédelgetve «Kantuská»-nak nevezgette, azért volt szíve és megőrzött emlékei közt van annak is nyoma, hogy bár megőrizte férje emlékét, szívesen vette egyesek udvarlásait.

Igy nagyon szerette a szintén naturalista színészt, Bartha Jánost, kinek oldalakra terjedt, ömlengő, áradó szerelmi vallomását még akkor is gondosan őrizgette, mikor élete alkotmány, lemondva a színészetéről, Lázár József gróf családjánál Maros-Vásárhelyt élt.

1828-ban, mikor Kassán játszott, megismerkedett egy Horváth nevű ügyvéddel, kinek hosszas unszolására elhatározta magát, hogy talán mégis lemond az özvegyeségről. De ebből sem lett semmi. A szakítás oka legjobban jellemzi Kántorné különöz természetét, hirtelen lobbanó haragját.

Egy alkalommal ugyanis Horváth meglátogatta. Ép az előtte való napon suroltatta fel a szobáját és lakása ragyogott a tisztaságtól. Horváth, ki nagy dohányos volt, leköpi a tiszta padlóra. Kántorné nem hagyta ezt szó nélkül és fölfőrtant.

— Magához mennék én férjhez? De az én szobám földjét ugyan be nem köpködi s ne is említse többé én előttem a férjhezmenést, mert meg csak udvarlómnak sem fogadom el!

Vége is szakadt viszonyuknak.

Csak közvetlenül vándorlásai küszöbén, 1829-ben érdeklődik iránta egy poetikus ifjú: Gy. Sápán Mórész, bár ez ismeretségről csak egy emlékvész beszél. De mikor Kassán 1838-ban megismerkedett Bernhofer Károly német festővel, ki a gróf Szirmay-családnál festett, újra szerelemre lobbant. Azok a levelek, melyek

fenmaradtak, mely vonzalomról beszélnek. Erről a szerelmi történetről bő adatokat közölt a «Vasárnapi Ujság» 1895-iki 13. számában, Hegedűs Loránt tollából, közölve egyúttal Kántornának azt az arcképet, melyet Bernhofer festett s mely legérdekesebb fenmaradt emléke a szerelemnek. Ebből a viszonyból-e, vagy másból, de tény, hogy már túl volt élete delén, mikor 1839-ben leánya született. Az elbukott nő mély fájdalmában, szégyenében, túladott gyermekén és ez volt életének legsötétebb pontja. Lehet, hogy csak azért tette, hogy ne szenvedje a vándorszínésznő nyomorúságát. De meg is bűnhődött tetteért.

Egy alkalommal, mikor elment leányát meglátogatni, a gyermek, mikor arcképe után megismerte őt, zavarában csak azt tudta mondani: «Talán Kántorné asszonya?» E szavak vérgé sértették az anyát. A búske asszony e hideg köszöntést nem tudta elfeledni; ott hagyta sző nélkül gyermekét, kit sohasem látott többé viszont. Nem tudta elképzelni, hogy ez a gyermek szereti.

Ezek a pillanatnyi felfolbanások keserítették meg sokszor az ő életét is. Pályatársaira képes volt hónapokon át haragudni, ha a színpadon — hol ő még komolyabb volt, mint a mindennapi életben — valami helytelenséget követtek el. A sértésért nem állott sohasem boszút, de nehezen tudott megbocsátani.

Neheztelésén múlt az is, hogy nem lett a Nemzeti Színház tagja. Pedig hogy örült a lelke, mikor e mozgalom a harminczas években megindult! Egy alkalommal egész kis társaságot gyűjtött maga köré és elment az élen a Grassalkovich-telekre, melyet akkor még tűzifa-lerakó helynek használtak. A társaságban ott volt Karacs Teréz is, kitől a következőket is hallottam:

Mikor oda érkeztek a telek közepére, felállott a burjánnal benőtt halomra s így szólt:

— Nemzetem, nemzetem, tehát megérhetem, hogy hajlékot építess a színművészetnek! Nézzetek ide — fordult a társasághoz — im itt fogok egy pár év múlva állni és szólni az imádozt magyarokhoz mint Sappho, Macbeth, Erzsébet királyné.

Nem így történt. Bajza felszólító levelei nem találták Kántornét s így nélküle nyílt meg a Nemzeti Színház. Mikor pedig rheumától gyötörve Pestre jött és megkérte Dérnyét, hogy mentse ki őt a színház akkori igazgatójánál, Földváry Gábornál, a nyert visszautasító válasz annyira elkésértette a megtört, beteg nőt, hogy vidékre vonult. Pedig igazi bűszkesége volt a színészetnek, ki mikor 1833-ban fizetésemelést kért, Pestmegye azzal szavazta meg a fizetésemelést: «inkább mi szorultunk rá, mint ő mireánk».

De később még sem tudta feledni a pesti közönséget és erről beszél az itt következő levél, melybe egész lelkét öntve, panaszkodik, sópánkodik a vidéken élő nagy művésznő. De ekkor

sem lett semmi szerződéséből, mert adósságait nem akarta átvenni az igazgatóság. Ime a levél, mely «Szigligeti Edvárd úrnak a pesti magyar Nemzeti Színház titoknokának» van címezve:

Tisztelt Titoknak Ur!

Önök 18-ik májusban hozzám írt meghívó levelét május 29-ikén tisztelettel vettem. A válaszszzal késtem, oka ez: a társaság nem tud merre vegye útját, ennél fogva engedjen meg ön késedelmemért. Önök felszólítása s a pestbudai közönség előttem elfelejtethetetlen kedves közönség irántami forró részvéte könnyűket árasztott szememből. Hogy ennyire kellett a dolognak menni, kiküszöböltem onnan, hol én enyhelyet vártam. Lelkem eleibe tűnt éltém sok küzdött szenvedése.

Özinte szólnán, négy évi távollétem után ismét megjelenni a nagyvilágban, szinte lehetetlennek képzelem; mivel a sok bukások, s szerencsétlen jövedelmetlenségek oly sorsba helyeztek, hogy nagy pénzmennyiség kívántatnék oda visszalépnem, hol egykor valék. Adósságom összesen 400 pengő forintba megy. Ennyi adóssággal terhelve, hogyan léphessek új szerződésre?

Ha az Igazgatóságnak valódi és nagylelkű szándéka engem előbbeni helyzetembe visszaállítani, csak ily formán eshetnék meg, bátor vagyok mondani, — ha az említett összeget megnyerhetném egy megerősített ajándéklevéllel fogva, miszerint én azt visszafizetni soha ez életben ne tartozzam, ez esetben kész volnék a meghívást elfogadni. — Az ottani fizetést én nem tudom, kérem önt szíveskedjék közelebbi válaszában erről is értesíteni.

Ezek után önnök becses választ elvárom legfeljebb négy hetek alatt, hogy társaimat, kikkel jelenleg szoros kapcsolatban vagyok, értesítem állás-pontomról.

Tordán át Károly-Fehérvárra küldje a levelet. Maradok Önnek

Maros-Vásárhely, Junius 5-én 1842.

Özinte tisztelője
Kántorné.

A szerződötési terv dugába dől s a művésznő még néhány évig hanyódva, vetődve, különösen az erdélyi vándor színtársulatoknál, nem-sokára egészen letűnt a nyilvános szereplés színpadáról.

A búske nő nem bírta el a kis társulatokkal való vándorlást. Megtört és örült a kegyelemkenyérnek, melyet részére Lázár grófok nyújtottak. Korán elvesztett férje, családassai, a Nemzeti Színházal felmerült konfliktusa, újra ébredő szerelme, az anyai szív keserve, elidegenedett leánya, majd vándorlásai és a gróf kézből nyújtott kegyelemkenyér tragikussá tették életét annak, a ki egykor annyi tapsra ragadta a közönséget s oly lelkes elismerésre a kritikát.

Naményi Lajos.

A SZARVASI EVANGÉLIKUS FŐGIMNÁZIUM SZÁZÉVES JUBILEUMA.

Ez idei október 2-ikán telt be száz esztendeje, hogy az alföldi evangélikusok nagy tekintélyű középiskoláját, a szarvasi főgimnáziumot megalapították. Az intézet eleinte Mező-Berényben volt, 1802-től fogva 32 évtől, 1834-ben helyezték át Szarvasra, a hol most is virágzik. E száz év alatt fontos feladatot teljesített nemcsak kulturális, hanem nemzeti szempontból is, a békési tót lakosság között a magyar nyelvet és magyar műveltséget terjesztve. Nem kevesebb, mint 25,000 ifjú tanult az iskolában a száz év folyamán, az utolsó negyven év alatt pedig, mióta az érettségi vizsgálatok intézményét behozták, 1650 ifjú nyert tőle érettségi bizonyítványt.

E tanulók között nem egy van, a ki a közélet valamely terén országos jelentőségre tett szert, különösen az irodalom és művészet terén. Régibb jeles költőink közül Székács József és Sárossy Gyula tartoznak ezek közé, a mai írói nemzedékből Szabolcska Mihály, Hoitsy Pál és Inczédy László. Hozzájuk sorakoznak jeles festőművészek, mint Haán Antal, Orlay Soma, Jankó János, Janyik Mátyás, valamint Halmy Ferenc, a híres színművész, több kiváló zeneszerző, stb. Napjaink politikai életének számos kiváló szereplője is a szarvasi főgimnáziumban tanult, köztük Zsitinszky Mihály, a vallás- és közoktatási miniszterium államtitkára, a ki egy időben tanára is volt az intézetnek.

Száz évi fennállása alatt összesen 70 tanár tanított a gimnáziumban, köztük nem egy kitűnő tudós és író, mint Vajda Péter, a negyvenes évek nagyhírű költője, a tudós nyelvész és szótáríró

Ballagi Mór, Greguss Ágost, a finom szellemű esztétikus, Domanovszky Endre, a tudós filozófiai író, stb.

A jubileum ünnepét október 15-én tartották lelkes kegyelettel, az intézet számos volt tanítványának részvételével. Az evangélikus templomban kezdődött az ünnep, melyen Veres József esperes, országgyűlési képviselő mondott beszédet. A templomból az intézet tornacsarnokába vonultak az ünneplők, a hol Havár Dániel főgimnáziumi felügyelő tartott beszédet, Benka Gyula, a főgimnázium érdemes igazgatója az intézet történetét vázolta, majd az intézet több volt és jelenlegi tanítványának alkalmi költeményét szavalták, közte Szabolcska Mihályét, melynek befejező része így szól:

Eszményt becsülni, hont szeretni,
Sohse tanuljon hőbber senki:
Mint a mi szívünk egykor itt!
— Édes tanárink, édes álmot!
Sírotokban is legyen áldott
Még a haló porotok is.

— És te virájl, szép Alma Máter,
Töltsd méltó ünnepül a márt el,
S holnap munkára fel megint!
Munkára az Isten nevében,
S a hazaszeretet nevében,
Az eddigi nyomok szerint!

A FEJFÁJÁSRÓL.

Ha mérlegre lehetne tenni az összes emberi fájdalmakat és pedig az egyik serpenyőbe a fejfájdalmakat s a másikba a többi összes gyötrelmeket, a fejfájással megterhelt serpenyő mélyet esnék. Mert a fej gyötrelmei messze túlhaladják a többi bajokat s ritka az a halandó, a ki sohse fájlalta ezt a legnehezebb testrészét. Az emberiségnek ez a gyötörő szelleme könyörtelen; gyermeket és aggot, műveltet és műveltlent, szegényt és gazdagot egyaránt sújt. S ép ezért a gyógyszerek, melyekkel ellene küzdeni törekszünk, tömegtelenek s még egyre, újabb, meg újabb csodaszerekkel szaporodnak. De ha első használatra beválik is egyik-másik, csakhamar hozzászokik a szervezet, jobban mondva a betegség s a gyötrelmek újra kezdődnek. Maguk az orvosok is bizonyos segítségre lemondó közönyt beszélnek gyakran a fejfájásról s különösen migrén név alatt ismert válfájáról, melyet átöröklődőnek s a testi elfajulás tünetének tartanak, a minek aztán az az eredménye, hogy a fejfájásba, mint elháríthatatlan bajba, már kezdünk beletrödni. Legfeljebb muló enyhítése lehetséges; s ép ezért, sokan hívós, sötét szobába zárkóznak, miként a beteg vad a legstürbb rengtegebójuk, mások izgatott vagy altató szerek tömeges fogyasztásával tompítják el egész idegrendszerüket, csakhogy a fejfájást ne érezzék. Hogy ez az utóbbi módszer mire vezet, azt a neki hódoló Maupassant, a ki dicsősége tetőpontjáról a tébolydába s aztán a sirba hanyatlott, eléggé elrettentően mutatja.

Pedig ha az orvostudomány nem tudta is

Révész Sándor amateur fényképe.

Ferenc eszár szobra a váci siketnéma intézet kertjében.

Mogyoróssy István amateur fényképe.

Jólési Cházár András szobra a váci siketnéma intézet kertjében.

még kiurtani, az egyszerű okosság, a józan ész nagy mértékben gyéríthetné ez a bajt. A józan ész ebben az esetben az okos életmódra int. Mert, hiszen mi rendszerint a fejfájások kelet-

kezése Hogy keletkezik a «Katzenjammer» név alatt ismeretes betegség, melynek főalkatrésze a fejfájás? Egy diák vidám társaságban egész éjszaka iszik. Részeg lesz, s ott-hon tompa álomba merül, melyből az említett betegség gyötrelmei közt ébred. Ennek a kinos állapotának magyarázata kettős: a szervezet alkohollal való megmérgezése és álom-hiány. Az alvás tudvalevőleg a testi működések napközben összekuszálódott szövénének szabályozója. A mi vegyi, illetve élettani hulladékok napi munkája közben — mint valami gép a salakot — összegyűjt magában a test, az idezi elő az agyvelő álomnak nevezett elbódulását. Ekkor aztán, alvás közben az izmok és a kifáradt agyvelő szép lassan megszabadítják magukat ettől a salaktól. A jószágos álom ellát megint azzal, a mit napközben elpazaroltunk s így fölébredve, új erővel kezdhettük az életet. S ép ezért, a ki az alvársra szánt időt könnyelműn elmulatja, a másnapját teszi tönkre. Ha pedig épen megmérgezetten, mámorosan dől rövid álomba, biztos, hogy beteg, fejfájással ébred.

Eme gyakori példán a fejfájás egyik legfőbb és leggyakoribb okát tapasztalhatjuk. A szervezet megmérgezése ez az ok; akár oly mérgekkel, melyeket mint pl. az iszákos az alkoholt, önkéntes könnyelműséggel készen viszünk be a testbe, akár olyanokkal, melyeket az okatlan életmód folytán maga a test állít elő, az eredmény egyaránt káros. Okatlan életmód! Nem lehet elégszer mondani, hogy az embernek maga magánál nagyobb ellensége nincs. A fejfájás se egy önmagában álló betegség: legtöbbször életmódunk következménye Möbius, a híres lipcsei ideggyógyász tanár, a ki maga is a migrén áldozatai közé tartozik, így panaszkodik a betegségről: «Előadást tartani veszély nélkül tudok, ha azonban elmélyedő, önálló munkát hosszú ideig folytatok, másnap föltétlenül migrénnel fizetek érte.» Ime, egy példa, mikor maga az ideggyógyász is bevallja, hogy saját maga idezi elő a betegséget. Mert nyilvánvaló, hogy ebben az esetben a túlzott szellemi munka, az agyvelő megerőltetése a migrén oka.

Szomorú ez ismert igazság, hogy már fiatal korunkban túlterheljük az agyvelőnket. A fejfájásban szenvedő iskolásgyermekek gyakori eset. Hogy pedig az egészség sokkal fontosabb dolog, mint az a kétes értékű szellemi fejlettség, melyre némely szülő olyan sokat ad s melyet ép ezért gyermekénél valósággal kiereszokol, ez igazán nyilvánvaló. S mégis a nevelés elég oktanulni nem egyszer a szó szoros értelmében kifejleszti a gyermekekben a fejfájást.

Nagyon gyakran a túl bő hűsfogyasztás a fejfájás oka s így a hűstáplálék mennyiségének csökkentése, megszabadíthat ettől a gyötrelmetől. Mások viszont a dohányzás túlzása miatt lesznek fejfájóssákká s eme élvezetük mérséklésével szabadulnak meg tőle. Nem egyszer az ideggyógyász nem tud rájönni a makacs idegesség okára, mivel a beteg elhallgatja előtte, mint valami jelentéktelen dolgot, hogy naponként igen sok erős szivart szív el.

A legtöbb fejfájás-szerző azonban a gyors,

Mogyoróssy István amateur fényképe.

Az új intézeti épület felavatása.

Révész Sándor amateur fényképe.

Wlassics közoktatásügyi miniszter gróf Csáky Károly váci püspökkel és Gajári Géza orsz. képviselővel a szobor leleplezésénél.

A VÁCI SIKETNÉMA INTÉZET JUBILEUMÁRÓL.

hajszaszerű munkásság. Nagy tevékenység azért igenis elképzelhető ilyen veszélyes következmények nélkül is, mert a fejfájás csak a lázas, nyugtalan, mértéktelen munkásság következménye. Ez a magyarázata annak, hogy a szellemi foglalkozások közül a hivatalnokok, a bírák, a kik bizonyos nyugodt, sietésre nem zaklató munkásságot fejtenek ki, legkevésbé fejfájások: ellenben a hírlapíró, a ki lázas gyorsasággal ír egy, sőt több cikket, a színész, a ki hirtelen tanúl be egész hosszú szerepeket, az

jó, megfelelő üveg kiméli, működését megkönnyebíti. Az igaz, hogy a haladó korral az üvegeket is föl kell újakkal cserélni, csak hogy ez nem a szem természetellenes megrosszolásának, hanem csupán a vénüléssel járó változó fénytörő képességének a jele. Ellenben a ki csökönyösen irtózik a szemüvegviselestől: a szemizmait s a szem alkalmazkodási-készülékét terhel túl s szerez ekkép magának szédüléseket, káprázásokat s végül heves főfájásokat.

Mikép a szem, ép úgy az orr állapota is össze-

óra munka, nyolcz óra szórakozás, nyolcz óra alvás elvéhez tartanók magunkat, a fejfájás sokkal ritkább volna, mint ma.

EGYVELEG.

* Háttezer nőorvos működik ez idő szerint az Egyesült Államokban és New-York összes női kórházaiban csakis nő orvosok vannak alkalmazva. Amerikában az első nő 1849-ben tette le az orvos-tudori szigorlatot.

Szabó- és varróiskola.

Fiúk játszószoftója.

Lányok játszószoftója.

Asztalos műhely.

Ebédlő.

Foglalkoztató műhely.

Rajzterem.

Torna-gyakorlat.

Fafaragó műhely.

A VÁZSI ORSZÁGOS SIKETNÉMA-INTÉZETBŐL. — Erdélyi fényképei után.

orvos, az ügyvéd, a kit százféle szétágazó tevékenység egyszerre sok helyen tesz szükségessé a kereskedő, a vállalkozó, a kinek a sok, gyorsan elvégzendő munkától állandóan fő a feje, mind, mind a fejfájás rendes áldozata.

Amerikai orvosok érdeme, hogy a szem gyöngülései és a fejfájás közti összefüggést fölismerték. S valóban a fejfájás tudományának ez is egyik igen fontos fejezete. Sokan azért kapnak szemüveget viselni, — túleröltetnek, — nem akarván ugyanis, hogy a ki egyszer szemüveghez folyamodott, egyre erősebb üvegeket kell használnia. Pedig ellenkezőleg, a gyöngye szemet a

függésben van a fejfájások jelentkezésével. Legtöbbször az orron át való megzavart lélekzés a baj okozója, némelykor pedig az orrüreg megbetegedése.

Túláságosan sokáig tartana, ha a fejfájás összes okait fel akarnók sorolni. Az orvosnak gyakran legnehezebb feladata, hogy ennek a kegyetlen betegségnek igazi gyökerét megtalálja s ha lehet, kiirta. Minden esetben azonban szem előtt tartandó az, a mit már mondtunk, hogy ugyanis a bajnak gyakran fő, majdnem mindig pedig mellék oka a rendetlen életmód. S ép ezért igaz, hogy ha a híres Kant-féle s azóta a szocialisták által kívánt napirendhez, a nyolcz

* Porfirio Diaz tábornok, a mexikói köztársaság elnöke ellen hivataloskodása alatt tizenhét merényletet követtek el, a nélkül, hogy csak egyszer is megsebesült volna. Párthívei ötször egymásután választották meg elnöknek.

* Az amerikai milliommok. Az amerikai Egyesült Államokban jelenleg 4800 milliommok ember van. Ezek közül New-Yorkban 1045 lakik. A milliommok, vagyis olyanok, kik legalább ezer millióval bírnak — szám szerint nyolczan — szintén New-Yorkban laknak.

* Japánban a szállodatulajdonosok távozó vendégeik számára emlékkül a ház képét mutató selyem legyezőket ajándékoznak. Időközben itthon a természetrajzi szakból tanári oklevelet szerzett,

PETHŐ GYULA.

1848—1902.

A magyar kir. Földtani Intézet új palotája a Stefánia-úton október 16-án szomorú ünnepély színhelye volt; az új palotából halottat temettek: az első halottat az intézet beköltözése óta.

Pethő Gyula, az intézet főgeológusa feküdt a ravatalon. Három tudományos társaságunk: a Természettudományi Társulat, Földtani Társulat és a Földrajzi Társulat is halottját gyászolta benne s koszorúját tette le a koporsóra. Az utóbbi társulatnak egyik alapítója, a két elsőnek pedig sok éven át tisztviselője volt. A Természettudományi Társulatnak tizenkét éven át (1869-től 1880-ig) másodtitkára s a «Természettudományi Közlöny»-nek segédszerkesztője s részese azon nagy és sikeres munkának, mely e társulatunkat a magyar közművelődés egyik fontos tényezőjévé fejlesztette. Utóbb (1882—1886.) a magyar Földtani Társulat első titkára s a «Földtani Közlöny» szerkesztője volt. A magyar kir. Földtani Intézethez 1882-ben hívták meg, a hol segédeológussá, majd osztálygeológussá s végre 1893-ban főgeológussá nevezték ki.

Irodalmi munkásságát igen korán kezdte: legelső szépirodalmi és ismeretterjesztő közleményei a lapokban (1865—1866.) jelentek meg, többnyire Sziklássy Gyula álnéven. 1869—1876. években a Petrovits Gyula nevet használta, ekkor azonban régi családi nevét Pethőre változtatta. Később a «Vasárnapi Ujság»-ba, több folyóiratba és napilapokba is írt természet tudományi cikkeket, legfőbbet a «Természettudományi Közlöny»-be s a «Földtani Közlöny»-be. Legutóbb a Beöthy-féle «Képes Irodalomtörténet»-be írt egy fejezetet: «A magyar természet tudományi irodalom fejlődéséről és föllendüléséről». Egyéb munkái: Cotta «A jelen geológiája» című művének fordítása (1873), az akkor megindult természet tudományi könyvkiadó-vállalat I. kötete: «A kagylók és gyöngyök» (1878); Topinard: «Az anthropologia kézikönyvé»-nek fordítása, a melyet Török Auréllal együtt végzett (1880); «A három Körös és a Berettyó vidékének geográfiája és geológiai alkottása» (1896). Önálló bukvarkodásának eredményei közül a legnevezetesebbek: «A spherubik-kagylók sarokpántjának felfedezése»; «A Nerita-nem új csoportosítása» (mind a két dolgozat eredményei átmertek a paleontológiai kézikönyvekbe is); továbbá «Baltavár ősméltói», mely dolgozatát e régen ismert becses lelhely ősméltó faunáját néhány nevezetes alakkal (majom, hiéna, masztodon, Chalicotherium Baltavárense, stb.) gyarapította. Főmunkája: «A pétervári hegység (köznyelven Fruska-Gora) krétakori faunája» még eddig nem kerülhetett sajtó alá, mert folyton-folyvást simogatott rajta. Mint halljuk, barátai: Lóczy és Koch egyetemi tanárok fogják közre bocsátani.

Alapos szakismeret, széleskörű irodalmi műveltség, finom magyar nyelvérzék sugárzik ki Pethő minden dolgozatából; tehát csupa oly tulajdonságok, melyeket egyesülve, sajnos, vajmi ritkán találni fel a magyar természet- tudósok műveiben.

Pethő Gyula született Miskolcon 1848-ban; régi magyar nemesi család sarja volt. Iskoláit Miskolcon és Budapesten végezte s azután a műegyetemen tanárjelölt lett a természetrajzi szakban. Közép-Európában tett utazásain kívül negyedik évet töltött a müncheni egyetemen. Zittel, Gümbel, Seibold és Naegeli előadásait hallgatva és laboratóriumai munkáiban dolgozva, de legfőképpen a Zittel igazgatása alatt álló bajor kir. paleontológiai múzeumban foglalkozott őslénytan tanulmányokkal. Időközben itthon a természetrajzi szakból tanári oklevelet szerzett,

a müncheni egyetemen pedig filozófiai doktorrá avatták, mint első Magyarországból, a kinek főtárgya a paleontologia volt. A magyar kir. Földtani Intézet a Hegyes-Drócsa és a Kodru-Moma vagy Beeli-hegység geológiai felvételét bízta rá s közel 50 négyzetmérföldnyi terület- térképezését végezte be. Noha már három év óta súlyos májbetegben szenvedett, nyáron át mindig künn lakott a vad hegyekben felütrött sátra alatt. Ez idén már annyira elöregedett, hogy súlyosbodik régi baja, hogy egy ízben három napig minden orvosi segély nélkül öntudatlanul feküdt sátrában. Erős természete ekkor még diadalmaszkodott a betegségen és újra összeszedte magát, de csak rövid időre. Október 11-ikén visszaérkezett Budapestre, hol a szenvedés ismét ágyba döntötte és két napi tusa után elhunyt.

Halálát nagyszámú barátain, tisztelőin, rokonságán kívül egyetlen fia, Emil gyászolja, ki ez idén lett a budapesti egyetem hallgatója. Temetése a hó 16-ikán ment végbe, a tudományos társulatok nagy részével mellette.

Nyugodjék csendesen a földben, melyet annyit kutatott s melyet annyira szeretett!

Koller tanár utólagi fényképe után.

A VÁZSI SIKETNÉMA-INTÉZET ÜNNEPE.

A siketnémák vázsi intézete 1802 augusztus 15-ikén nyílt meg, a százéves jubileum ünnepét a közoktatási miniszter azonban október 19-ikére tűzte ki, mert augusztusban az iskolák szünetelnek, s a miniszter azt óhajtotta, hogy az országban most meglevő tizenhárom hasonló intézet együtt ünnepelhesen. Az ünnepélynek több része volt, több napra is terjedt. Fő részét az intézet új és díszes épületének felavatása tette, melyre a közoktatásiügyi miniszter is megjelent.

Váczon már e hó 18-ikára összegyűltek a különböző siketnéma-intézetek tanárai és sok tanult siketnéma, kik a kongresszusra érkeztek. Reggel nyolcz órákor a püspöki palotában a tanári kar gyűlést tartott, a melyet Borbély Sándor igazgató nyitott meg s táviratban üdvözlötte a királyt. Gácsér József tanár, Chászár életének kutatója s megírja indítványára elfogadták, hogy az alapító emléket minden évben üljék meg az intézet és gyűjtés útján Chászár-szerleget szerezzen be. A küldött-ségek, a tanárok és a növendékek ezután a közeli evangélikus templomba vonultak Chászár András emléket ünnepelni. A templomban Sommer Gyula lelkes emlékeztet meg a nagy emberbarátról. Dél- előtt tizenegy órákor tartotta a siketnéma-intézet tanárok országos egyesülete Schaffer Károly igazgató (Temesvár) elnöke alatt évi közgyűlést, a melyen Wlassics minisztert dísztaggá kiáltották ki. A jövő évi gyűlést Szegeden, esetleg Temesvárt tartják meg.

A maga nemében igen ritka kongresszus volt

délután. A tanult siketnémák jöttek össze a jubileumi örömnemre s meglehetően látni az őz siketnémákat, kik minden elképzelhető jellel adtak örömlüknek kifejezést, hogy ismét láthatják azt az intézetet, mely 25—30 év előtt őket a társadalom munkás tagjaivá nevelte. Magyarországon az első kongresszust tartották most a vázsi anyaintézetben, a hová mintegy százötvenen jöttek össze. Az ünnep alkalmából a vázsi intézetben a siketnémák ipari munkájából kiállítás rendeztek, mely öt termet töltött meg. A bíráló bizottság 21 ezüst és 29 bronz-érmet osztott ki a kiállítók között.

Wlassics közoktatásiügyi miniszter október 19-én reggel érkezett Váczra, a 250,000 koronán kifizelt intézeti új épület felavatására. Dr. Zádor polgármester üdvözlötte s az utcákon az iskolák tanulói és nagy közönség állt sorban és köszöntötte a minisztert, ki a püspök palotájában szállt meg.

Gróf Csáky Károly püspök reggel 9 órakor a miniszter jelenlétében ünnepi misét mondott a székes-templomban s innen vonultak az intézetbe. Ott volt Pest megye alispánja, Beniczky Lajos, Kolozsvár polgármestere Szvacsina, az országos nőképző-egyesület és számos fővárosi jótékony egyesület küldöttsége, a siketnéma-intézetek küldöttjei, tanárai és az intézetet végzett siketnémák meglehetően csoportja. A minisztert Borbély Sándor intézeti igazgató üdvözlötte.

Wlassics miniszter ünnepi beszédének elején figyelemre méltó nyilatkozatot tett az elharapódzó jubileumi ünnepek ózónáról. Bátran szólhat az őt, tíz éves jubileumokról itt, egy nagy emberbaráti intézet száz éves jubileumán. Az ünnepélynek akkor van a társadalomra jótékony hatása, ha gondolkodásunkat szárnyalásra buzdítja, ha szívünket melegebben dobogtatja, lelkiünket nemesebb tartalommal tölti be. De ez csak akkor lehetséges, ha kiváló események és jelentékeny okok azok és nem apró személyi hiúságok vagy fontoskodások, a melyek ünnepre szólnak bennünket. Beszéde további részében a gyógypedagógiai intézetek hazai történetét és az intézetek nemes hivatását fejtette s végül felhívta a közönséget, hogy koszorúzza meg az alapítók emléket, kiknek neve be van írva a magyar művelődéstörténetbe.

A beszéd után az ünnepelő közönség a régi intézeti épület udvarára vonult I. Ferenc király mellszobrához. A szobornál Szabó Sándor osztálytanácsos mondott beszédet és a szobor leleplezése után a különböző küldöttségek megkoszorúzták a szobrot. Most átvonultak az új épület-rész udvarára, a hol Szabó Sándor osztálytanácsos beszéde után leleplezték Chászár András mellszobrát. Erre a szoborra is tömördek koszorút tettek; egyet a siketnéma gyermekek nevében az intézet egyik növendéke helyezett el ezzel a mondással: «a mostoha gyermekek az édes apának». A leleplezés után meglehetően jelenet történt. A siketnéma-intézetek végzett növendékei nevében Chászár Andrásról Chrien Gyula beszédet mondott, az intézetben tanult módon, s a kegyelmes szavak tisztán, érthetőn hangzottak. A miniszter és a püspök kezét szorított a szónokkal. Gratulált a miniszter Vaszari Lászlónak, a ki szintén a siketnéma-intézet növendéke volt s a leleplezett két szobor készítője. Wlassics miniszter ezután aláírta az új intézet felavatásáról szóló okiratot, melyet az épület falában helyeztek el s megnyitotta a siketnémáknak az új épület termében elhelyezett ipari és művészeti kiállítását. A szemle végeztével Hegyi Erzsébet intézeti növendék mondott köszönetet Wlassicsnak.

Délben a Kuria-fogadóban a város által rendezett lakoma volt.

Nagy lelkesedést keltett, midőn gróf Csáky püspök bejelentette, hogy a vázsi siketnéma-intézet javára nagyobb alapítványt tesz. A lelkesítő példát csakhamar követték Balázs kanonok és László Zsigmond miniszteri tanácsos. A miniszter igen szíves szavakkal köszönte meg a három adományozónak áldozatkészségét. Délután öt órákor a miniszter a közönség eljénzése közt elutazott.

Gömör megye az emberbarát Chászár Andrásnak, egykori táblabírájának emlékünnepét október 21-ikén tartotta. A vázsi ünnepélyek után küldöttség ment Gömör megyébe. Október 21-ikén Rozsnyón a vasútnál Székely Géza polgármester üdvözlötte a küldöttséget. Az evang. templomban Terray Gyula főesperes emlékbeszédet mondott. — Ezután a Rozsnyó mellett fekvő Jólésre, Chászár szülőháza felé vonultak az emléktábla leleplezésére. Chászár egykori nemesi kurija ma népiszkola. Az emléktábla alatt Borbély Sándor mondott beszédet, mely után Hámos László főispán szót s Sulyószky István uradalmi kormányzó vette gondosába az uradalmi nevében az emléktáblát. A küldöttségek

azon a helyen, a hol a Tomori Anasztáz ajándékozta Apolló-szobor állt eddig. Ezt pedig el is helyezték már a Múzeum-utca felőli részén. A jubileumig a főrendiház is kiköltözik a muzeumból és a szép nagy terem, a mellékhelyiségekkel együtt ismét a muzeum rendelkezésére jut. Itt tartják az ünnepélyeket.

Az első napon ünnepi ülés lesz, ezt gróf Széchenyi Ferencz szobrának leleplezése követi. Az ünnepi beszéd megtartását illetőleg később határozunk. Délután három órakor ünnepi lakoma a Hungária-szállodában. Másnap bemutatják az érem- és régiségtár újonnan rendezett fegyvergyűjteményét a Bíró Lajosnak Új-Guineában összegyűjtött néprajzi tárgyait. A százéves évforduló alkalmából a muzeum összes tárai nyitva lesznek délután három óráig mind a két napon.

A királyi palota Mátyás-terme. A miniszterelnök Fadrusz Jánosnál, a kolozsvári Mátyás-szobor megalkotójánál újabb Mátyás-szobrot rendelt a budai várpalota Mátyás-terme számára. A kisebb méretű lovas szobrot a nagyterem közepén fogják fölállítani. Ugyanez a terem számára Benczúr Gyula óriás falfestményen dolgozik, a mely Mátyásnak és Beatrixnak Budavárába való bevonulását fogja ábrázolni.

Főhercegnők mint festőnővendékek. József főherceg családi körében az irodalom és művészet mindig otthon talált. Mária Dorothea főhercegnő mint festő tűnt fel. Ujabbban a főhercegi család legfiatalabb tagjai, Erzsébet és Klótild főhercegnők foglalkoznak a festéssel szakszerűen foglalkozni. A főhercegi család megbízásából Stróbl Zsófia festőművész nő a mestertük.

Az országos költségvetés művészeti kiadásai. Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház okt. 22-iki ülésén terjesztette elő az 1903-iki országos költségvetést. Az összes kiadás 1.090.462.670 korona, az összes bevétel pedig 1.090.936.474 korona, tehát fölösleg 473.804 korona, a mi a tavalyi fölösleghöz 286.654 koronával több. A költségvetésnek a művészetekre vonatkozó főtételei ezek:

Az Operaszínház segélyezését 496.000 koronáról 581.000 koronára emelték. A szubvenzió újabb fölemelését a belügyminiszter megokolása szerint az tette szükségessé, hogy a fővárosban újabb keletkezett színházak versenye folytán kevesebben látogatják az Operát, a közönség a kiállítás dolgaiban nagyobb igényeket támaszt, azonkívül meg kellett javítani a zenekar, énekkar és a segédzeneműzet fizetését. A Nemzeti Színház szubvenziója nem változott; a színházi alapok jövedelméből is 54.000 korona illeti; nyugdíjintézetére 20 ezer koronát fordítanak. A kolozsvári Nemzeti Színház segélye 40 ezer korona. A magyar színész-egyesület tízezer koronát kap. A vidéki színészeti segítésére a tavalyi 66.000 korona helyett az idén 100.000 koronát irányoztak elő. A közoktatási minisztérium költségvetésében a képzőművészet és iparművészet javadalmazását 20.000 koronával javították meg s a tavalyi 136.520 korona helyett az idén 156.520 korona van fölvéve. A zeneművészet fejlesztésére mindössze 25.000 koronát szántak, 5000 koronával többet, mint eddig. Ezt a többletet a vidéki zeneiskolák segítésére fordítják.

Készülő szobrok. Gróf Andrássy Gyula lovas-szobrát, mely az országház alsó része előtti tőrré kerül, a jövő évben valószínűleg felállítják már. Az 1903-iki költségvetésbe ugyanis öntési és talapzati munkákra 150 ezer korona van fölvéve. Szent István budavári lovas szobrát és a szobor körüli tér rendezésére 50 ezer koronát számít a költségvetés, mivel a jövő évben végeztetnek az öntési és talapzati munkák. Az Andrássy-szoborra, melyet Zala készített, eddig 189.700 koronát, a Szent István-szoborra pedig, melyet Stróbl készített, 350.488 koronát költött az állam. — Az ezredévi nagy műemlékekről, melynek építészete része már két év óta kész az Andrássy-ut-i városi torkolatánál, s a magas oszlopon is elhelyezték már Gábor arkangyal szárnyas szobrát, a miniszterelnökség évi jelentése emlékeztet meg. A mű szobrászati részét (a hét vezér lovas alakja, királyok álló szobrai, stb.) Zala Györgyre bízta a kormány. Az eddig felhasznált összeget a miniszterelnök jelentése 821.955 koronára teszi.

Zichy Mihály 75-ik születésnapja. Zichy Mihály e hó 15-ikén érte meg 75-ik születésnapját. Fél-százada elmúlt, hogy a minden ízében magyar-nak maradt művész Szent-Pétervárott él, ahol művészetét a legnagyobb elismeréssel kíséri. Az ünnepelés elől Zichy kitért, felhasználva a csári udvarnak Livádiában időzését. Az orosz lapok a legmélegebb hangú cikkekben fejezték tehát ki a nagyrabecsülést a művész iránt, ki az oroszok nagy költőit illusz-

Őszi kabát skót tweed kelméből.

Felhosszú köpeny skót tweed kelméből.

DIVATKÉPEK.

rált, ezenkívül, hogy a csárok életének és az orosz nép sajátosságainak oly művészi képeit rajzolta és festette le. Közlötték bő életrajzát és tisztelettel jegezték föl, hogy magyar nemzeti voltában hazájának szolgálatában maradt. Üdvözlésére levelek és táviratok egész özöne érkezett Livádiába.

Felsőbüki Nagy Pál szobra. Sopron vármegye egykori híres követének, a kiről a nagy Széchenyi azt mondta, hogy a nemzet megmentésének egyik legelső bajnoka, Felsőbüki Nagy Pálnak márványmellszobrát a megye október 20-ikán tartott közgyűlésén leplezték le. Az ünnepi szónok Balics Lajos dr. győri kanonok volt. Fiát, felsőbüki Nagy István főrendiházi elnöki titkár és ennek fiát, Nagy Pált, a közgyűlés szívélyes ovációkban részesítette.

Irányi Dániel emléke. A függetlenségi párt egykori vezérfőnökének, Irányi Dánielnek mellszobrát már régebben gyűjtene tisztelői. A szobor-bizott-

ság most azt kérte Budapest hatóságától, hogy a szobrot a gyár-utcai kis parknak az Andrássy-útra néző részén helyezhesse el.

A főrendiház az új országházban. A főrendiház november közepén kezdi meg költözködését az új országházba és november 20-ikán már egészen áttelepül. Gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke, e hó 22-ikén megjelent az új országházban és ott megszervezte a főrendiház valamennyi helyiségét. Az elnök elrendelte, hogy az éjszakai oldal főbejárójánál a zord téli időjárás ellen kellő védelem legyen a belépők részére.

Budavár régiségei. Budavárban a Mátyás-templom környékének rendezésénél nem régebben ismét lebontottak egy részt a régi bástya-falból. A romok között egy méter mélyen a bástyafal alatt egy régi, Árpád-kori dominikánus templom maradványaira akadnak, majd pár nap előtt rábukkantak a templom szentélyére is, a melyben éppen állanak a kőpadok és az oszlopok. Aztán a boltzott kriptá is napfényre került. Az ásatásokra Schulek Frigyes műépítész, a Halászbástya tervezője ügyel fel. A felső dominikánus templom a tatárjárás előtt, 1240 körül épült, a mikor a dominikánusok rendje hazánkban igen elterjedt. Valószínűnek tartják, hogy Szent Margit, IV. Béla király leánya, a dominikánus-rend díszé, ebbe a templomba járt fel a margitszigeti kolostorból. Mikor azután a dominikánusok szerzetesjogukat az országban elvesztették és Budavárát erősséggé kellett átalakítani, a templom helyére került az erős bástyafal. Az ásatások a műemlékek országos bizottságának felügyelete alatt folynak. Oly sokan nézték, hogy a történeti nevezetességet körül kellett keríteni. A sirboltot részben már fölásták, de eddig nem találtak még semmiféle nevezetes emléket benne. Schulek Frigyes a kiásott szentély oszlopait föntartja és körül fogja építeni. A régi műemlék így érdekes részlete lesz az új várbástyának.

A budapesti Pasteur-kórház. A magyar fővárosban régóta működik már a Pasteur-intézet, dr. Hógyes Endre vezetése alatt, ki Pasteurnak nagy-szerű gyógyítási módját saját kutatásaival is tökéletesítette az emberiség javára. Most megjelent évi jelentéséből látjuk, hogy az intézet jótekonyságát nem csak magyarok, hanem idegenek is nagyszámban igénybe veszik. Eddig az intézet az egyetemi klinika épületének egyik kis részére volt szorítva, a hol a szörnyű betegségtől fenyegetett meg-meg-emerek helyszűke miatt csak a beoltásokra jelentek meg a távol eső Szent István-kórházból. Ugyanis itt húzták meg magokat, a hol szintén nincs elég hely. A budapesti Pasteur-intézetnek jó híréhez méltó új kórház épült most a Rákos-utczában. Kétemeletes lesz több mellékepülettel, és a gyógyításra szorulóak számára lakással. Körülbelül egy millió koronába kerül, és szaporítani fogja Budapestnek jóhírú emberbaráti intézeteit. A jövő év őszén készen lesz.

Foucault ingája. Párisban október 22-ikén nagy ünnepélyvel ismételték meg Foucault ismert ingakísérletét, a melylyel ötven esztendővel ezelőtt bebizonyította, hogy a föld forog. A kísérlet, a melyet a Pantheonban Trouillot miniszter és számos előkelőség előtt végeztek, ezúttal is kitűnően sikerült. Manapság már minden diák tudja, hogy mi az a Foucault-féle kísérlet, de ötven esztendővel ezelőtt óriás feltűnést keltett. A kísérlet Párisban harmincznyolc óráig tartott. Egészen úgy hajtották végre, mint ötven évvel ezelőtt. A Pantheon kupolájának csúcsára egy hatvanhét méter hosszú, vékony vasdrótot erősítettek, a mely a finom homokréteggel behintett padlóig ér s végén huszonnyolc kilós súlyt hord. Az inga tudvalevőleg mindig ugyanabban a síkban mozog s ez a sík nem változik akkor sem, ha a pont forog is, a melyre föl van függesztve. Foucault ingája körülbelül harmincznyolc óra alatt 360 foknyi forgást tesz, vagyis visszahozza eredeti helyzetébe. Más szóval, ezalatt a harmincznyolc óra alatt a templom s vele együtt a föld is megfordul az inga síkja körül. Foucault ingakísérletét 1852 óta a kölni és a speyeri domban is megismélták.

* A koldusok hírlapja. Párisban egy „Koldusok Hírlapja” című újság jelenik meg, melynek számos előfizetői és olvasói a koldusok sokféle nemét űzik. A lap politikával vagy napi kérdésekkel nem foglalkozik, s hasábjaiiban csak a koldulásra vonatkozó dolgokat közöl. Hirdetések is vannak benne, melyek sokszor igen különös tartalmuak.

Így például a többek közt ilyeneket olvashatunk: «kerestetik egy vak ember, ki valamennyire furulyázni tud», vagy: «kerestetik elegáns fürdő-helyre béna ember; jobb kar nélküli egyének előnyben részesülnek; illő rendű ajándékok, — óvadék nélküli — kívántatnak»; vagy «kerestetik egy fellábu, ki oly siralmas képet tud vágni, mely még a kőszívű embereket is szánalomra gerjeszt; a ki templomajtókat előtt szokott koldulni, előnyben részesül».

Vannak aztán eladó koldus-üzletekre vonatkozó hirdetések. Például: «Eladó vak ember részére biztos üzlet, mely egy ügyes kutya segítségével egyik elegáns boulevard sarkán folytatható. A mostani tulajdonos már megszédítte magát és nyugalomba akar vonulni. Mielőbbi jelentkezés kéri. Bankári referenciák szükségesek».

Efféle hirdetések a lap minden számában találhatók, de nem hivatásszerű koldusok, csakis külön és ezéla felléptető ügynökök által tehetnek ajánlatokat. Jelenleg húsz szabadalmazott ügynök működik, kik az eladó üzletek értékéről megbízható értesítéssel szolgálnak. A koldusok lapja me-nyezőköről, születésekről és temetésekről is ad hírt, gazdag emberek névsorát, és lakását közli s ily módon a koldulás sikerét elősegíti. Legnevezetesebb azonban, hogy a rendőrség a lap nyilvános elárulását tűri, sőt maga is olvassa.

HALÁLOZÁSOK.

BERETVÁS ENDRE főrendiházi tag, nagybirtokos meghalt e hó 21-ikén hirtelen halálal, 64 éves korában Budapesten. A főváros társaskörének hosszú idek óta ismert szereplője volt. Kecskemétről származott s a magyar kormány szervezésekor hivatalt vállalt a kereskedelmi minisztériumban, a hol osztálytanácsosi rangra emelkedett. Majd pénzügyi vállalkozásokba fogott s vezérigazgatója lett az országos banknak. Később nagy birtokot vásárolt Kápolna mellett; a sporttal is foglalkozott s lövész-senyalót tartott hosszabb ideig. Részt vett Heves-megye politikai életében. Királyi kitüntetéssel a vas-korona-rendet és kamarási címet kapta. Báro Bánffy miniszterelnöksége alatt a főrendiház tag-jává nevezetett ki. Halálát özvegye, szül. Wahr-mann René, néhai Wahrmann Mór lipótvárosi kép-viselő leánya gyászolja. Beretvás e hó 21-ikén reg-gel a főrendiház ülésére jött Tó-Álmásról a fővá-rosha. Az ülés után a nemzeti kaszinóba ment, de alig lépett be, összerokadt és meghalt. E hó 23-ikán temették el a kerepesi-úti temető halottas házából és holttestét birtokára, Tó-Álmásra vitték.

Körösszeghi és adójáni Csáky Sándor gróf, Szep-es vármegye örökös főispánja, cs. és kir. nyug-odmagy, volt magyar királyi testőr az ausztriai Gamshofban lévő birtokán. Holttestét Welbach szepesvármegyei községben a családi sírboltban hely-yezték örök nyugalomra. Csáky Albin gróf, a fő-rendiház elnöke öcsését gyászolja az elhunytban.

MALLY JÁNOS dr. esztorgomi kanonok 73 éves ko-rában Esztorgomban. Egy ideig a Pázmáneum ta-nulmányi főfelügyelője volt, aztán tanár a Tere-zianumban. Több vallásos és népies munkát írt. Elhunytak még a közelebbi napokban: BALU-GYÁNSZKY BÉLA, a fővárosi tanártestület egyik jeles tagja, a ki a tavaszműz-utcai állami gimnáziumban a történelmet és a földrajzot tanította. Húsz év-nél tovább működött mint tanár Zsolnán, Deb-reczenben és legutóbb Budapesten. Halálát négy ár-vája siratja. — BARKASZ KÁROLY, a hőmezővásár-helyi református főimárium tanára, a ki a klasz-szikus nyelveket tanította, 60 éves korában. — SZIEBERTH ARTHUR, kir. főmérnök az orsz. vízépíté-szeti igazgatóság vízrajzi osztályának tisztviselője, 40 éves korában Budapesten. — DICSŐRI BÉLA, kir. főmérnök, a kolozsvári kir. kulturterménkség veze-tője, Kolozsvár város tiszteletbeli főmérnöke 39 éves korában Kolozsváron. — Báro INCZÉDY JÓZSEF, nagybirtokos Kolozsvárott, életének 62-ik évében. — MATYOVOSZKY NÁNDOR, kir. tanácsos, megyei főorvos és volt 48-as törzsozros, 89 éves korában Aradon. Az elhunyt négyezerézer korona vagyont hagyott hátra, a melyet ha a család kihal, a szépi nemes-ség ifjak kiképzésére fordítják. — Id. farkasdi SZABÓ GYÖRGY, volt 48-as honvédfőhadnagy, földhitelezetési tisztviselő, 86 éves korában Ba-ján. — SZÜCS ZOLTÁN, városi levéltárnok, 1848—49-ki honvédfőhadnagy, Nagy-Váradon 77 éves ko-rában. — HÜBSCH KÁROLY, Esztorgommege árva-széki elnöke, 74 éves korában Esztorgomban. — RUZSÁK ISTVÁN, földbirtokos, 57 éves korában Mun-kácsan. — Dr. FRANKÓ LÁSZLÓ, ügyvéd, Békésmege bizottsági tagja, 36 éves korában Gyulán. — MOLNÁR MIHÁLY, könyvnyomdatulajdonos, 48 éves korában Nagybanján. — Ifj. SZÉVÁLD MÓNCZ, 24 éves korában Tamásiban, Dunaföldváron temették el. — WALD-STEINER NÁNDOR, nagykereskedő 66 éves korában Budapesten. — BRACHFELD SÁNDOR, a magyar kivi-teli és csomagszállítási részvénytársaság hírlapo-sztályának főnöke, Budapesten, 46 éves korában. — THEISZTER JÁNOS, adóhivatali ellenőr 37 éves ko-rá-

Piszh, az orosz hadsereg legnagyobb katonája; egy fejhosszal nagyobb a ren-des arányánál.

A láb hossza egyenlő az alsó kar hosszával.

A rendes test magassága a fejhossz 7/8-szerese. A kö-pen levő két alak Van Rooy színész és Destin kis-asszony színésznő.

E táncosnő testének hossza egyenlő a koponyájának 7/8-szeresével.

A kiterjesztett két kar hossza egyenlő a test hosszával.

* A TERMÉSZET MINT ÉPÍTŐMESTER * CÍMŰ KÖZLEMÉNYHEZ.

ban Mohácsan. — SIVAMPÉL JÓZSEF, egri egyház megyei pap, nyug. tanítóképző-intézeti tanár 63 éves korában Egerben. — SZOLTÉSZ SÁNDOR, volt 48-as honvédfőhadnagy, nyug. adófelügyelő 80-dik évében Szatmáron. — REQUINTYI GÉZA, állami főreál-iskolai tanár 55 éves korában Pécsen. — MÁRTON KÁROLY, mérnök 88-dik évében Debreczenben.

ROSENBACH SÁNDORNÉ, szül. Strahler Anna föld-birtokosné, 56-ik évében, Pusztá-Szántón, Nógrád-megyében. Nagy rokonság gyászolja és közöttük Mayer Béla huszárkapitány, Váskárolyi Gyula mi-niszteri titkár és Horváth Gyula orsz. képviselő mint anyósukat. — BARTHA GRÓZÓKÁ, szül. Almásy Veronika, 53 éves korában Gyulafehérváron. — ÖZV. CSALAT IMRÉNÉ, szül. Bodó Etelka, 85 éves korában, Körmenben. — ÖZV. KERESZTESSY SÁMUELNÉ, szül. Beregszászy Zsuzsánna, 65 éves korában, Miskolc-on. — POROCHNYAI ISTVÁNNÉ, szül. Filah Teréz, 43 éves korában, Dunaföldváron.

Szerkesztői üzenetek.

A. M. Egy, legfeljebb másfél év múlva, a szibériai vasút elkészültével, Budapestről Pekingbe közvetlen vasúti jegyek lesznek kaphatók. Az útát gyorsvonaton 13 nap alatt meg lehet majd tenni. Ezelőtt néhány évvel Budapestről csak Aradra is vagy négy napig kellett utazni.

Temesvár, K. P. Eddigél csak a Fekete-tengeren járó orosz hajókban használták a hajó-gépek fűtésére

szén helyett a petroléumot, a melyet a baturai és bakui petroléum-telepekről ólesón kapnak. Ujabbban azonban az amerikaiak is foglalkoznak ezzel a dolog-gal, különösen a mióta Texasban új nagy petroléum-telepeket fedeztek föl, melyek lehetővé teszik, hogy a hajók fűtésére való petroléumot oly ólesón adják, hogy kevesebbe kerüljön a közszénnél. A petroléum-fűtés előnye még, hogy kevesebb helyet foglal el mint a szén, nagyobb a hőfejlesztő ereje, nem kőp-zódik füstje, hamuja, kevesebb ember kell a vele való bányászhoz stb. Alakult is már egy amerikai részvény-társaság 75 millió koronával, hogy a világ összes nagy kikötőiben petroléum-raktárakat állít-sson s ellássa petroléummal a hajókat. Természe-sen, hogy erre a célra nem azt a finomított petro-leumot használják, a melylyel világítunk, hanem ólesót, tisztított anyagot. Az angol, német, olasz és amerikai haditengerészetek vezetéségei, valamint több nagy hajós-társaság már kísérleteznek ebben az irányban.

Azt hiszik. Úgyesen, helyenkint lendülettel van írva, látni, hogy szerzője nincs minden hivatottság nélkül. Van azonban kezdetlegesség, erőltetn részlet is a versben s a mi fő, hiányzik belőle a gondolatok-nak az az emlékedettség s az eredetiségnek az a varázsa, a mely a közönség érdeklődését a szerző iránt felkelthetné.

Ákázok alatt. Ősz stb. Jól látja és szeretettel figyeli a természet jelenségeit, de a mit leír belőlük, az csak nyers anyag, nincs egyívű forrasztva a költői érzés tüzeiben. Csak a részleteket látjuk rajzában, a képet nem. Nyelve is — bár itt-ott van benne fordulatossá-g — többnyire lankadt, nem érezhető benne eléggé a rhythmus mozgása. Az „Ákázok alatt” első részét

lságtér, valamint minden más gyógyszerárban.

Miként lehet szép női kebelt elérni.

A kebel szépsége a női hajjak egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában a természet nem mutatja magát pazarlóan. Rendelkező a hölgyek szívesen fogják tudomásul venni, hogy létezik egy oly teljesen ártatlan szer, melylyel a természet szűz módján kényeztetik, hogy ebben a tekintetben kevésbé fukar legyen. E szer, mely a finom párisi hölgyvilágban már ismeretes, a **Ratió-féle PILULES ORIENTALES** használatából áll, mely pilulák a leghíresebb párisi orvosok által jóknak vannak elismerve és tényleg ama tulajdonsággal bírnak, hogy a női kebelt fejleszti és újra helyrehozza, a szűrészeket erősíti, a vállak csontudorodásait elsimítja és a kebel idomának egyáltalában diszkrét tetszetőséget kölcsönöznek. Hatása abban áll, hogy a táplálékban plasztikai anyagokká való alakulását elősegíti, mely továbbiak a mellujon megállapodnak. Az egy-

J. RATIE, Pharmacie, 5. Passage Verdau, Paris. Raktár Ausztria-Magyarországra: Budapest, Török József gyógyszer, Király-u. 12.

Szépség!

Az összes szépségkészítmények fölülmúlja a

Sirène-Crème

Ártalmatlan szer széplő, májfolt, bőrhámás, pör-senés, pattanás, bőrtájkák, az arczör vörössége, rovarok csípése és általában a bőr minden fájda-mas bántalma ellen; a ráncokat elsimítja. Tegely 3 korona. Hozzá a **Sirène-Poudre** fehér, rózsás és érme színben 3 korona és a **Sirène-Crème-szappan** 1 db 1 korona 20 fillér, egy doboz 3 db 3 korona. Főraktár Budapest: Török József gyógyszerár. Király-utca 12 és **Luett Sándor** illatsze-résznél, IV., Váci-utca 9.

Egészség!

Kérem,

tessék ingyen és bérmentesen kéri legújabb árjegyzéket

gránát ékszerekről,

396
CHURMA FERENCZ JÓZSEF cégtől,
Budapest,

IV. kerület, Kossuth Lajos-utca 13.

Császárfürdő

BUDAPESTEN 9676
téli és nyári gyógyhely.

Először E. Kénesz vízi gyógy-fürdő, pártalan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodák-kal, hő- és kádfürdővel. Prospektus ingyen bérmentve.

Kapható minden gyógyszerárban. 9693

GERMANDRÉE PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN és TABLETTÁKBAN
Francia szabadalom. A szépség útja, ideális állattal felülmúlja a természetet és a diétát. A Germandrée az arczörnek egészséges és üdö színt ad.
1900 évi Párisi Világkiállítás: ARANYÉREM
MIGNOT-BOUCHER, 49, Rue Vivienne, PARIS.
Kapható Török József gyógyszerárban Budapest.

Vigyázzon asszonyom,

már kissé túlkóvér, kövérség pedig vénülést jelent. Vegyen tehát naponta két

Dragées Thyroïdine Bouty

és nyulánk, fiatal marad, vagy azaz lesz. Ezen drágé-eseknek 50 drót tartalmazó üvege 11 kor. Bouty Paris, 1 Rue de Châteaudun szívesen válaszol magya-rul és németül. A gyógyszer ártalmatlan, az eredmény biztos, ha kizárólag Thyroïdine Bouty-t hasz-nálunk. 9729

HÖLGYEIM!

Ne rendeljenek addig ruhakelméket, míg őszi és téli szövet-ujdonságaim mintáit s nagy mosókélmé mintaköny-veimet, a melyeket ingyen és bér-mentve küldök, meg nem tekintették.

WEINER MÁTYÁS

nőidivat áruháza,

BUDAPEST,

VI. kerület, Andrassy-út 3.

44. SZ. 1902. (49. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
NAGY MIKLÓS.

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, NOVEMBER 2.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és a Politikai Ujdonságok (a Világkronikával együtt) egész évre 24 korona, fél évre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 16 korona, fél évre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) egész évre 10 korona, fél évre 5. Külföldi előfizetésekre a postai megkötözött viteldi is csatolandó.

MÁRIA HENRIETTA BELGA KIRÁLYNÉ MAGYARORSZÁGON.

MÁRIA HENRIETTA belga királynénak, József főherceg nővérének halála alkalmából lapunk ez évi 39. számában megemlé-keztünk az elhunyt királynéről s megemlégtük, mily ragaszkodással viseltetett mindenkor szü-lőföldje s a magyar nemzet iránt. József főher-ceg ő fensége kérésünkre megengedte néhány a megboldogult királynéra vonatkozó, birtoká-

József főherceg és családja nagy örömmel fogadták a kedves vendéget s mindent megtettek, hogy felvidítsák. Igazi magyaros, népies mulat-ságokat rendeztek, melyekben a királyné szíve-

rándult ki a főhercegi család. A szekér kasába, paraszt-szokás szerint, szénát tettek s ott is ült a társaságból két hölgy. A kocsiában ülők mind magyar viseletben voltak, a hölgyek kaczkias viganóban, az urak gyolcs ingben, gatyában. A belga királyné és Klotild főhercegné is ott volt, menyecskeken bekötött fejjel, pruszlikban. Még a királyné öreg belga kamarását is magyar gaz-dának öltöztették, sőt makrapipát is tűztek kalapja mellé. Így rándultak ki az erdőbe, a hol nagy rőzsetűznél főzték az ebédet, melynek

Angeli festménye.

MÁRIA HENRIETTA BELGA KIRÁLYNÉ.

A 60-as évekből való fénykép után.

A BELGA KIRÁLYI PÁR.

MÁRIA HENRIETTA BELGA KIRÁLYNÉ MENTASSZONY KORÁBAN.

sen vett részt s nem egyszer elégedett bele a környékbeli nép mulatságaiba. Egy alkalommal az u. n. Csaplár-erdőben majalist rendeztek, melyre réz-szerszamos, sallangos parasztkocsin

A 60-as évekből való fénykép után.

MÁRIA HENRIETTA BELGA KIRÁLYNÉ.

elkészítésében a fejedelmi hölgyek is buzgólkodtak, sőt a férfiak is résztvettek a főzésben. Ilyenféle mulatságokban telt az idő, s a királyné kedélyére szemlátomást jó hatást tett gyermekkor kedves emlékeinek meglevevése.

Majd színelőadást rendeztek a kastélyban. Természetesen magyar darabot adtak elő, meg pedig erre az alkalomra készített népies szin-művet, a mely József főherceg és Henrietta királyné közös műve volt, azonban nem jutott idő arra, hogy a színmű szövege úgy elkészül-jön, mint a nyilvános színházaknál szokás. Csak a terv, a színmű alaprajza készült el s ez a belga királyné kézírásában ma is megvan. A darab címe: "Vilma, vagy a szerelem hatalma" s egy romantikus történetet foglal magában. Vilma grófnő életét egy veszélyes

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölesön Részv. társ.

Irodái: VI. ker., Andrassy-ut 5. (saját házában). 9376

Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét köny-vecskék és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyó-számlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. Le-számitól váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra. VÁLTO-ÚZLETE megbizásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretében tartozó üzletágakkal. Üzleti órák: délelőtt 1/2-ig, délután 1/2-ig. Magyar kir. osztály-országgyekek főeljárásító helye IV. Ferenciek-tere 2. szám. Kézi zalogüzletei: IV., Károly-körút 18., IV., Ferenciek-tere és Irányi-u. sarkán, VII., Király u. 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6. sz.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Budapest, V. ker., Ferencz József-ter 8. sz.

Kristályüveg készletek, remek virágvázá és alkalmi dísz tárgyak.

Ünethelyiségünk nem a Lánchíddal szemben, hanem az Akadémia mellett a Béla-utca sarkán létezik. 9706

BELICZAY BÉLA

mézeskalácsos és viaszgyertya-öntő, méz-, viasz- és fáklya-raktára.

Alapított 1833.

Budapest, VII., Csányi-utca 3. szám, saját házában.

PARÁDI ÜVEGGYÁR RAKTÁRA

GÖRÖG ISTVÁN

BUDAPEST

N. ker. Kossuth Lajos utca 15. sz.

Nagy választék mindenféle, üvegekben.

Aztali készletek stb.

Igen jutányos árakon

WACHTL ÉS TÁRSA

fényképezési cikkek raktára 9663

BUDAPEST, IV., Eskü-út 6 (Klotild fűh. palota).

Telefon. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

LOHR MÁRIA ezelőtt KRONFUSZ

csipke, vegyészeti tisztító- és műfestő-intézete megnagyobbított

örömví szőnyegporló és szőrmearu megóvó-intézettel. — Megbízások átvételnek:

VIII., Baross-utca 85. sz. saját házában levő gyárban és a következő fióküzletekben: IX., Calvin-ter 9. V., Harmineczad-utca 3. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrassy-út 16. Telefon 57-08. VIII., József-körút 2. szám. Telefon 57-08.

Brüner Testvérek

BUDAPEST, 9674

Koronaherczeg-u. 3. sz.

Légszuszusztér,

villamoslusztér, petróleumlámpák

dús választéka.

Ujdonság: legjobb szerkesztő szeszégő.

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára

Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-08.

Gyárt nagyban előállításra következő új cikkek:

A legújabb családi dobozokat és díszdobozokat (levélpapírokkal és borítékokkal), névjegykártyákat, gyászlapokat, gyászlevélpapírt, gyásznyelvényeket. Saját gyármányu

fémszálakkal ellátott rajz-tűszálakat, székényecskéket és törz-papírokat, továbbá papírtányérokat, plakátcsúszkát és különféle színezeti

ható dobozokat.

Állandó kiállítás a fenti cikkek közül a városligeti iparosarnokban megtekinthető.

9307